

Meiri sjálvstýri - ikki loysing

Oddagrein

JAVNAÐARFLOKKURIN hevur samtykt at virka fyri eini nýggjari lóg um viðurskiptini millum Føroyar og Danmark. Higartil hevur henda ætlanin fingið heitið »sjálvstýrislóg«.

FJØLMÍÐLAR hava sakliga sagt frá ætlan Javnaðarflokksins, men viðmerkingin hjá Edmundi Joensen, lögmanni, í Dimmalætting var ikki øðrvísi enn væntað tá hann sigur, at nú hevur Javnaðarflokkurin endiliga víst seg sum ein rættan sjálvstýrisflokk, sum vil loysa frá Danmark. Flokkurin verður skuldsættur fyri at hava víst veikleika, tí hann dyrgir eftir nøkrum sjálvstýrisatkvøðum.

HIGARTIL hevur flokkurin, sambært lögmanni, ríði á tveimum hestum, men nú hevur hann sæð tann eina. Somuleiðis verður ruddilgari í føroyskum politikki, tí nú er bara Sambandsflokkurin at verja ríkisfelagsskapin.

AT Javnaðarflokkurin er sinnaður at viðgera ríkisrættarlígu stóðu okkara er ikki ein veikleiki, men ein styrki. Henda avgerð vísir, at flokkurin vil taka upp hetta evnið, sum annars er viðbrekið, tí í flokkinum eru bæði sambands- og sjálvstýrissinnað.

FLOKKURIN viðgjørir ríkisrættarlíga spurningin á landsfundi í 1971 og samtykti tá at seta eina nevnd at endurskoða heimastýrislógina, tí fleiri viðurskipti vistu, at hon var tømð og at fleiri ógreiðir spurningar vóru.

NEVNDIN kom ikki við nøkrum tilmáli tá, men á landsfundi í 1990 varð málið aftur viðgjørt og tá varð samtykt at virka fyri nýggjari lóg millum ríkispartar. Mælt varð til, at sambært hesi lóg skuldu øll mál kunna yvirtakast. Uppskotið um eina sjálvstýrislóg var eisini í samgonguskjalinum millum Javnaðarflokkin og Fólkaflokkin frá januar 1991.

MEN kreppan og nýggj samgonga gjørði helst, at meiri hendi ikki, men nú hevur so Javnaðarflokkurin tikið málið upp aftur. Ikki tí at Tjóðveldisflokkurin liggur væl fyri í meinigarkanningum, men tí at Javnaðarflokkurin heldur, at tíðin er komin til at fáa nýggjan sáttmála millum Danmark og Føroyar. Javnaðarflokkurin fer ikki at reka politikk eftir, hvussu rákið er í eini meinigarkanning.

MEN samtyktin merkir ikki, sum Dimma og lögmaður vilja vera við, at Javnaðarflokkurin hevur slept ríkisfelagsskapinum. Flokkurin er framvegis ein samríkisflokkur.

FLOKKURIN vil hava eina meiri viðgongda lóg, eins og eini 45-50 prosent av føroysku veljarunum vilja hava. Sambært seinastu kanningunum vilja bara eini 15 prosent varðveita heimastýrislógina í verandi líki. Sjálvt sambandsfólk halda, at henni treingir ábøtur, men sum í so nógvum øðrum førum gongur lögmaður við bindi fyri eyguni.

KOMIN er tíðin at vísa størri ábyrgd, at taka við størri avbjóðingum og vísa, at vit kunnu stýra í egnum landi. Nú stendur upp til allar miðflokkarnar í tjóðskaparspurninginum at vísa, at teir meina nakað við orðini um størri sjálvstýri.

Sosialurin

Høvini skulu ikki vera sugga

- Jeg appellerer til samfundene i nord, at de tydeligt og klart bør fotælle verdenssamfundet, at havene ikke kan bruges som losseplads for industrielt affald. M.a. hetta segði Edmund Joensen, lögmaður á Norðurlandaráðsfundinum í Finlandi í vikuni. Vit prenta røðu hansara:

»Hr. President

Partipolitisk repræsentation i Nordisk Råd

Før nægtlig to år siden vedtog Rådet ændringer i arbejdsordningen, som indebar, at den partipolitiske repræsentation i Rådet skulle styrkes og aktiveres. Dette måtte ske på bekostning af de nationale delegationers relativt store enighed i afgørende sager.

Der var en vis spænding, om de selvstyrende områder ville få mulighed for aktiv medvirken under de nye arbejdsformer. Ville vi forsvinde i mængden, eller ville vi få mulighed for at være med i den politiske proces?

Nu to år senere kan vi fra færøsk side konstatere, at den ændrede arbejdsordning har givet en bedre repræsentation end tidligere.

Som opfølgning er man nu i gang med at justere ministerrådssekretariatet, således at organisation og aktivitet i større udstrækning kommer til afspejle søjleopbygningen i Nordisk Råd.

Jeg vil i den sammenhæng fremsætte det ønske, at de resultater, minister rådets sekretariat leverer, i så høj grad som muligt understreger, at de er baseret på politiske processer og beslutninger.

Hr. President

Det circumpolare samarbejde i Arktisk Råd

Færøerne har nu fået bedre muligheder at engagere sig i det nordiske samarbejde udenfor Norden og når det gælder Arktis og Barents, og vi følger med stor interesse i såvel det circumpolare samarbejde i Arktisk Råd som i det regionale samarbejde i Barentsrådet.

Det væsentligste virksomhedsområde indenfor Arktisk Råd er bevarelsen af det arktiske miljø gennem AEPS og det herunder etablerede AMAP, der fornylig i en rapport har redegjort for forureningsfarene i Arktis. AMAP har i sin strategi medinddraget Færøerne og det omliggende hav.

Den luftbårne og havbår-

ne forurening, der truer Arktis, er også en trussel for Færøernes miljø og befolkningens sundhed. Aktuelle internationale forskningsresultater viser, at folkesundheden i de nordlige områder er truet af forurening.

Det er nu konstateret, at befolkningen i de arktiske områder, der har havpattedyr som en del af deres føde, selv ved indtagelse af små mængder, kan blive udsat for sundhedsskadelige påvirkninger. Det er indholdet af tungmetaller, især kviksølv og organiske giftstoffer som PCB, der ophobes i havpattedyr.

Denne forurening bliver påført os udefra.

Jeg appellerer derfor til samfundene i nord, at de tydeligt og klart bør fortælle verdenssamfundet, at havene ikke kan bruges som losseplads for industrielt affald m.m. De første, der kommer til at betale prisen for skodesløs forurening af havene, er de sårbare befolkninger i det cirkumpolarområde - dem, som lever ved havet og af havet og især af havpattedyr.

Det regionale samarbejde i Barentsrådet

Færøerne følger med interesse udviklingen i det regionale Barentssamarbejde. Af hensyn til vore fiskeriinteresser er det af væsentlig betydning, at der værnes om havmiljøet i Barentshavet, og at der sikres økonomisk og politisk stabilitet i Nordvestrusland.

På basis af gensidighed har Færøerne haft et langvarigt og udbytterigt samarbejde, specielt indenfor fiskeri i Barentshavet.

Fra færøsk side vil vi i den kommende tid intensivere de nødvendige foranstaltninger, således at vi i højere grad kan være aktivt med i dette samarbejde.

Anden søjle - nærområderne

Siden Berlinmurens fald, har de nordiske lande udviklet et samarbejde med nærområderne, især de baltiske lande. Færøerne har i



lang tid haft samarbejde med disse områder, især fiskeriaftaler. I de senere år er samarbejdet intensiveret på andre områder, f.eks. på kultursiden, og i de kommende dage afholdes en baltisk kulturuge i Nordens Hus på Færøerne.

Hr. President

Tredje søjle - EU

Færøerne er ikke med i den Europæiske Union og er heller ikke med i EØS. Men jeg håber, at vi kan være med i samarbejdet i Nordisk Råds tredje søjle vedrørende Europa.

Den færøske arbejdskraft har tradition for at være meget mobil ved mangel på arbejde på Færøerne. Gennem de sidste økonomisk svære år har færinger benyttet arbejds-

kraftens frie bevægelighed både inden for Norden og indenfor EU. Dette har været en stor hjælp i den krise, vi gennemgik i årene 1989 til 1995, hvor ca. 15% af den færøske befolkning flyttede fra Færøerne.

I de sidste par år er strømmen vendt, og vi kan nu konstatere en befolkningstilvækst på Færøerne to år i træk.

Færøerne har interesse i og stærkt brug for et tættere samarbejde med EU. For at fremme den nødvendige udvikling, har det færøske samfund også brug for bedre markedsadgang. Færøerne er i dag placeret som et tredjeland, hvilket ikke er tilfredsstillende. Dette ønsker vi at ændre, således at Færøerne får sin berettigede placering i EU i kraft af at være i rigsfællesskab med et medlemsland.

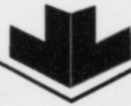
Hr. President

Afslutningsvis vil jeg sige, at de tre søjler i det nordiske samarbejde: Norden, nærområderne og EU, er tre vigtige strenge i det nordiske samspil, som der ligger store muligheder i og er store forventninger til.

Tak hr. president«.



Kaffikolba 298,- kr.

PF. VALDEMAR LÜTZEN

Vágsbotnur · 100 Tórshavn · Tlf. 11675